

Magistrale krachttoer van Van Hove

Publiek doet mee in drie Shakespearertragedies die zonder pauze, achter elkaar, worden gespeeld

THEATER Holland Festival. Romeinse Tragedies van Toneelgroep Amsterdam. Regie: Ivo van Hove. Gezien 17/6 in de Stadsschouwburg. Aldaar t/m 23/6, en later weer in augustus, tournee. Info: www.toneelgroepamsterdam.nl

En zo werd het toch nog het seizoen van Ivo van Hove. In september gooide hij een flinke steen in de vijver met zijn negenpuntenplan voor het theater. Daarna vertrok hij en maakte hij voorstellingen in Hamburg en Brussel, maar nu aan het einde van het seizoen is zijn *Romeinse tragedies één* van zijn indrukwekkendste voorstellingen geworden.

In de zes uur durende monsterproductie over het politieke bedrijf worden drie tragedies van Shakespeare over het klassieke Rome in één magistrale krachttoer zonder pauze achter elkaar gespeeld. Dit alles gebeurt in een open setting, waarbij het publiek het podium op mag lopen, tussen de acteurs mag zitten en een drankje en, terwijl de voorstelling doorgaat, een broodje kan bestellen aan de bar.

Het is een vorm die Toneelgroep Amsterdam al eerder gebruikte in de voorstellingen van Carina Mollier, zoals *Huis van de toekomst* en *Ruigoord 2*. Overall zijn de handelingen te volgen op beeldschermen, en het informatiebombardeement wordt compleet gemaakt door beelden van talkshows, weerberichten, sportwedstrijden en videoclips, plus een lichtkrant met achtergrondinformatie, de koppen van Teletekst en droog commentaar als 'Nog 180 minuten tot de dood van Julius Caesar'.

In de eerste twee delen, *Coriolanus* en *Julius Caesar*, over het belang van imago in de politiek, ligt het tempo hoog. Coriolanus is een militair die het niet zo op heeft met het gewone volk en daarom verbannen wordt en verraad pleegt, ondanks de inspanningen van de mannetjesmakers en de spin-dactors om hem heen. We belanden in de wereld van openstaande microfoons en cameraploegen achter de schermen. Het publiek op de sofa's en aan de bar lijkt soms op toehoorders of vipspotters, maar zou soms ook prima een groepje verveelde parlementaire journalisten kunnen zijn.

Aan de retorica van Shakespeares taal wordt steeds de zeggingskracht van het beeld toegevoegd.

Het mooiste komt dat tot uiting in de redes die Brutus en Marcus Antonius houden bij het graf van Caesar.

Brutus (een beheerste Jacob Derwig) houdt een keurige persconferentie, maar Antonius (een zinderende Hans Kesting) overtreedt de regels van het spel, toont authenticiteit en dwingt de camera hem te volgen in plaats van andersom.

Die scène is het draaipunt van de voorstelling, daarvoor is de politiek nog een zaak van de ratio, daarna is alles alleen maar persoonlijk. Het is de opzet voor het derde stuk: *Antonius en Cleopatra*, waarin de liefde van Antonius voor de Egyptische koningin hem zijn nederlaag bezorgt in de burgeroorlog tegen Octavianus (een onderkoelde Hadewych Minis).

Niet alles in de voorstelling is goed: de ingetogenere scènes, zoals de samenzwering rond Brutus, hebben te lijden onder de open vorm. Het laatste uur, de klaagzang van Cleopatra (zeer knap gespeeld door Chris Nietvelt), is lang. En na het hoge tempo is de verstillend tastbaar, maar ook zwaar.

Als aan het eind Bob Dylan *The times they are a-changin'* zingt, blijkt die verandering niet te gaan over de overwinning van democratie en vrijheid, maar juist over de opkomst van de dictatuur.

Octavianus brengt weliswaar vrede en voorspoed, maar symboliseert een berekenende Realpolitik, waarin voor idealisme geen plaats is; precies datgene waar alle personages de afgelopen zes uur tegen hebben gestreden.

SIMON VAN DEN BERG

**HET PUBLIEK LIJKT
OP TOEHOORDERS OF
VIPSPOTTERS
VOOR IDEALISME IS
AAN HET EINDE GEEN
PLAATS MEER**

18 CULTUUR
Stocpoezen en een gentleman

De stocpoezen van de Nederlandse...
De stocpoezen van de Nederlandse...
De stocpoezen van de Nederlandse...

Arena een lijke grond voor Esmée Denters

Antonius (Hans Kesting) dwingt de camera's hem te volgen na de dood van Caesar.